І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXV. Ч. 208. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 29-го ЖОВТНЯ 1958. 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 29, 1958 No. 208. VOL. LXV.

СТВЕРДЖУЮЧИ ЗРІСТ ОСОБИСТИХ ПРИБУТКІВ, ПРЕЗИДЕНТ АТАКУЄ „МАРНОТРАТНИКІВ"

Питсбурґ, Па. — Під час своїх двох передвиборчих виступів у Питсбурґу і раніше в Чарлзтоні у Вест Вірджінії, президент Айзенгавер підкреслював, як позитивний факт, видатну поправу економіки, стверджуючи безупинний зріст особистих прибутків і дальші добрі вигляди на закріплення добробуту у ЗДА. Водночас із цим Президент заатакував знову радикалів з демократичної опозиції, називаючи їх „лігою марнотравників" й обвинувачуючи їх у тенденції надмірно витрачати публічні фонди, що могло б бути дуже загрозливим для національної економіки й особливо ж для всіх 64,000,000 затруднених у ЗДА. „Самозванчі ліберали" — заявив знову Президент — вимагають все більше асиґнувань і видатків на цілком непотрібні цілі і разом з цим хотіли б провести різку редукцію податків, які є єдиною базою для пропонованих ними витрат. Опрокидуючи закид демократів, що „рецесія була плянована і зумисне спричинена республіканським урядом", през. Айзенгавер ствердив, що республіканським гаслом було „стійкість, довір'я і сила", в той же час, як демократи були спричинниками паніки і плянувальниками наїзду на „податковий доляр" громадян. Американські виборці мусять докласти усіх зусиль, щоб не допустити цих ліберальних марнотратників до Конґресу, бо це мало б катастрофальні наслідки для країни. У Питсбурґу през. Айзенгавер промовляв в понеділок 27-го жовтня до понад 3,000 працівників і членів Республіканської партії, зібраних у залі Сірія Моск. Другу свою промову Президент виголосив цього ж дня у Чарлзтоні у Вест Вірджінії, де він промовляв у ганґарах Національної Ґвардії на Муніципальному Летовищі, і звідки його виступ був переданий телевізійними стаціями по всіх сумежних стейтах. Промова в Чарзтоні була присвячена здебільша проблемам закордонної політики. З Чарлзтону през. Айзенгавер переїхав літаком ще увечері цього ж самого дня до Питсбурґу, а пізніше до Ню Йорку, де його вітали республіканські кандидати Рокфеллер і Кітінґ. Згідно із пляном, Президент має перебути в Ню Йорку 36 годин, виступаючи з промовами і відбуваючи низку зустрічей з республіканцями міста і стейту Ню Йорк і стейту Ню Джерзі.

Мічелл домагається рівних можливостей праці для національних меншин

Рочестер, Н. Й. — Секретар праці Джеймс П. Мічелл промовляв у Міському Клюбі і заявив, що робітники з так званих національностевих меншин мусять мати рівні можливості праці з іншими американцями, бо без того не можна буде поширити економіки ЗДА. „Заперечувати меншостевим робітникам права на добру працю, казав Мічелл, це значить спричинювати стагнацію в середині ЗДА і втрату приязни закордоном". Рівні умови праці для всіх, на думку Мічелла, — це економічна конечність, бо в 1965 році ця країна потребуватиме продукувати товарів більше як на 560 більйонів долярів, а щоб осягнути таку крайову продукцію, на це треба буде на 10 мільйонів більше робітників, бо населення ЗДА за сім років виноситиме 190 мільйонів осіб.

Демократи ведуть перед у змаганні за губернаторські становища

Ню Йорк. — Кореспонденти щоденника „Ню Йорк Таймс" перевели опитування в тих стейтах, в яких цього року вибирають губернаторів, і ствердили, що демократи ведуть перед в 20-ох стейтах, а республіканці тільки в 12-ох. Та ці журналісти заявляють, що такі настрої панували серед виборців десять днів перед виборами, і що ці настрої можуть ще дещо змінитися до 4-го листопада, коли відбудуться вибори. Якщо б ці настрої виборців залишилися без змін, то демократи мали б після виборів 30-ох губернаторів, а республіканці тільки 18-ох. Новий, 49-ий стейт Аляска вибере собі свого першого губернатора аж 25-го листопада. Демократи мають можливість здобути губернаторські становища від республіканців в Каліфорнії, Огайо і Меріленді, а республіканці можуть вибрати свого губернатора в Ню Йорку. Ціла країна цікавиться вислідом виборів губернаторів в Ню Йорку і Каліфорнії, бо вислід їх може мати вплив на те, хто буде кандидатом на президента ЗДА в 1960 році. Непевний виборчий вислід є, на думку журналістів, у Висконсині, Ню Гемширі, Савт Дакоті, Ню Мексіко, Кензасі, Айові та Ореґоні.

КАПЕЛЯ БАНДУРИСТІВ ПОЧАЛА СВОЄ КОНЦЕРТОВЕ ТУРНЕ В ЕВРОПІ

Дітройт. — З Товариства Приятелів Української Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка інформують, що Капеля, яка виїхала 20-го жовтня двома літаками в концертове турне до Европи, почала свої концерти з великим моральним і матеріяльним успіхом. Перший концерт відбувся 22-го жовтня в Мадриді, Еспанія, де Капеля зустрілась з включеною до европейських виступів Капелі танцювальною групою „Орлик" з Англії. Наступного дня, 23-го жовтня, Капеля концертувала в Барсельоні. Обидва концерти, згідно з телеграфічними інформаціями, пройшли з величезним успіхом. Із справжнім ентузіязмом зустріли нашу Капелю в столиці Франції, Парижі, де вона дала два концерти, в суботу і неділю 25 і 26-го жовтня. В п'ятницю, 24-го жовтня ввечері, Капелю гостив американський амбасадор, влаштувавши для неї в приміщеннях амбасади пресову конференцію. Після гостини і концертів в Парижі, Капеля виїхала на концертове турне по Швайцарії.

175-ий ВІДДІЛ УНСОЮЗУ В ДІТРОЙТІ ВІДЗНАЧИВ СВОЄ 50-РІЧЧЯ

Дітройт. — Минулої неділі, 26-го жовтня місцевий 175-ий Відділ Українського Народного Союзу (Братство св. о. Миколая) відзначив врочисто 50-ліття свого існування та праці для добра своїх членів, своєї громади і своєї спільноти. Програма цього ювілейного святкування складалася з двох головних частин — концерту і бенкету. Започатковано імпрезу відспіванням американського гимну (відспівала п-ні Лідія Соя, яка і проводила концертовою програмою), а мистецьку програму виконали в цілості діти Рідної Школи, переважно члени У. Н. Союзу, і танцювальний гурток МУН-у з сусіднього Віндзору. Програму відкрив коротким словом голова Відділу - ювілята п. Теодор Грицай, а на закінчення рекордовий секретар Відділу, п. Степан П. Крупка подав коротко довгу історію Братства. Другу частину імпрези, ювілейний бенкет, започатковано молитвою, яку провів всч. о. Яремак з місцевої української католицької парафії. Про діяльність членів УНСоюзу в Дітройті говорив фінансовий секретар Відділу, колишній головний контролер Іван В. Іванчук, якому цей Відділ завдячує свій замітний розвиток в останніх роках та свою важливу ролю в загальногромадському житті. Ювілейну промову виголосив головний предсідник УНСоюзу п. Дмитро Галичин, а привітання склали приявні на святі місцевий головний радний У. Н. Союзу п. Вол. Дідик, головні контролери з Шикаґа інж. Степан Куропась і дир. Петро Пуцило та організатор п. Ткачук. Непередбаченою програмою, але милою несподіванкою на бенкеті був виступ групи дітей, що під диригентурою проф. Кирила Цепенди і в супроводі мандолін відспівали кілька пісень. Імпрезою, яка відбулася в приміщеннях Народного Дому Відділів УНС, проводив п. Іван В. Іванчук.

Ювілейні святкування 175 Відділу були попереджені нарадами представників сімох (з усіх вісьмох) Відділів УНС з Дітройту і Гемтремку, що відбулися в Клюбі Мишиґенської Ліги в суботу, 25-го жовтня. В результаті нарад, якими проводив секретар найбільшого місцевого 175-го Відділу УНС п. Іван В. Іванчук та на яких організаційні справи реферував гол. предсідник УНС п. Дмитро Галичин, обрано п. Мирослава Мойсюка з 94-го Відділу організатором УНСоюзу на Дітройт і околицю. В нарадах, крім згаданих, взяли участь місцевий головний радний п. Вол. Дідик та гості з Шикаґо, гол. контролери інж. Ст. Куропась і дир. Петро Пуцило та організатор п. Ткачук.

В Сиракюзах відбулася Окружна Нарада Відділів УНСоюзу

Сиракюз, Н. Й. — В неділю, 26-го жовтня 1958 р. після відзначення 25-літнього ювілею місцевого Українського Народного Дому, на якому відмічено також активну участь у будові та розбудові Народного Дому двох місцевих Відділів УНСоюзу ч. 39 і 317 та їх діячів, відбулася тут окружна нарада представників Відділів УНСоюзу зі Сиракюз, Ютики, Обирн, Фултон та Рачестер. У нараді, якою проводили голова Олекса Шмокалюк і секретар мгр. Михайло Рубич, взяли участь вісім Відділів. Приявний на нараді д-р Ярослав Падох, головний секретар У. Н. Союзу, в довшій доповіді з'ясував великі й різнородні зміни, які ввела в працю У. Н. Союзу 24 Конвенція в Клівленді в травні 1958 р. та не менші можливості, які ці зміни привели зі собою для збільшення членства та активности УНСоюзу. Зокрема доповідач звернув увагу на введення найсучасніших родів забезпеченевих грамот, які успішно конкурують з полісами найбільших асекураційних компаній, як щодо якости, так щодо дешевости вкладок. Підвищення віку до 65 року життя дає змогу забезпечитися в УНСоюзі тим, які не могли здобути забезпечення з приводу старшого віку. Після доповіді слідувала оживлена дискусія, участь в якій брали всі приявні представники Відділів. На запити відповідав гол. секретар Я. Падох та секретар найбільшого Відділу в Сиракюз та околиці ч. 39, п. Михайло Рубич. Після дискусії забрав слово приявний на зборах головний радний У. Н. Союзу Василь Гузар, який заторкнув ряд союзових актуальних справ та підкреслив корисність окружних союзових нарад.

Ред. Іван Кошелівець на відвідинах у ЗДА

21-го жовтня пароплавом „Іль де Франс" прибув до Ню Йорку із Европи Іван Кошелівець — редактор „Української Літературної Газети". Він пробуде в Америці понад два місяці і виступить із доповідями в ряді міст ЗДА і Канади на тему „Життя в Україні в світлі сучасної української літератури". Перший його вечір на цю тему влаштовує Об'єднання Українських Письменників „Слово" спільно з Літературно - Мистецьким Клюбом Ню Йорку в п'ятницю 7-го листопада в приміщенні ЛМКлюбу. Вступне слово зробить Юрій Лавріненко (Дивнич). На з'їзді українських письменників, що його скликає в Ню Йорку на 6-7 грудня Об'єднання Українських Письменників „Слово", Іван Кошелівець зробить доповідь „Сучасна українська радянська література".



ред. Іван Кошелівець

ПОКІЙНИЙ КАРДИНАЛ МУНІ И АГАДЖАНІЯН



Ліворуч на цій світлині — кардинал Едвард Муні з Дітройту, який в минулу суботу помер на удар серця в Римі, за кілька годин перед переїздом до Ватикану на собор кардиналів задля вибору нового Папи. Це, мабуть, остання його світлина. Поруч нього — вірменський кардинал Григорій Петро Агаджаніян, один із найповажніших кандидатів на нового Папу.

У 10-ох голосуваннях ще не вибрано Папи

Рим. — За радіоповідомленнями з вівтірка 28 ц. м. вранці — Святіша Колегія кардиналів, зібрана за ватиканськими мурами, перевела на початку третього дня конкляву знову два голосування, вже 9-те і 10-те з черги, але не зуміла вибрати нового Папи. Для правосильного вибору треба, щоб на одного кандидата впало найменше дві третини приявних плюс один, себто на 51 учасників конкляву — потрібно 35 голосів для вибору Папи. У Римі поширились поголоски, наче б якісь два літні кардинали захворіли. У Ватикані, крім так званих ко-конклявістів (кожний кардинал має право мати по двох дорадників-прибічників) і служби, є ще лікар. Останні димові сиґнали, давані масі зібраних людей на площі святого Петра через спалювання в залізній печі карток до голосування з домішкою вогкої трави, були настільки виразно-чорні, що не залишали ніяких сумнівів, що голосування вийшло невдатне.

Совєти позбавили лавреата Нобеля Пастернака — титулу „письменник"

Москва. — Спілка письменників Совєтського Союзу викинула 67-річного Бориса Пастернака, поета і письменника, який дістав кілька днів тому нагороду Нобеля з ділянки літератури, з своїх рядів та заперечила йому офіційний титул письменника. За повідомленням ТАСС-а, одноголосне рішення в цій справі прийняли Президія Спілки совєтських письменників, Організаційне бюро Спілки письменників Російської Федеративної ССР і Президія Московського відділу згаданої спілки. У тому рішенні кажеться, що діяльність Пастернака „не гідна імени совєтського письменника". Виключено його зі спілки „з уваги на його політичний і моральний упадок, його зраду супроти совєтського народу, справи соціялізму, миру і поступу, за яку заплачено йому нагородою Нобеля, щоб збільшити холодну війну". Борис Пастернак дістав нагороду Нобеля формально за цілість своєї літературної діяльности, але насправді за його голосний роман „Доктор Живаґо", що його заборонено друкувати в СССР. У тому романі Пастернак неґативно насвітлює большевицьку революцію. Твір вийшов різними мовами на Заході, спершу у Римі, куди Пастернак передав рукопис для видання одному з видавців.

В Азії зростає спротив проти комуністичного Китаю

Вашинґтон. — У південно-східній Азії помітний тепер куди більший спротив комуно-китайській інфільтрації, аніж колинебудь за останніх два роки — переконаний, за твердженням Джеймса Рестона з „НИТаймс-у", державний секретар Дж. Ф. Доллес на основі свого минулотижневого перебування на Далекому Сході. Доллес буцім-то перевірив, що не тільки на Формозі (Тайвані), але у Бірмі, в Ляосі, в Сіямі і в Індонезії здають собі тепер багато ясніше, ніж рік-два тому, справу з небезпеки комуністичної загрози. Що стосується домовлення, яке прийшло між Доллесом і Чіянґ Кай-шеком, щоб Вільний Китай відмовився від пропаґування воєнного походу проти комуністичного режиму на китайському суходолі, то Доллесові вдалося переконати в цьому напрямку названого націоналістичного лідера відкликом на приклади поділеної Німеччини, В'єтнаму і Кореї: тамошні патріоти також бажають собі, щоб якнайшвидше згинув комуністичний режим і щоб обидві частини їх країн могли з'єдинитись під одним демократичним урядом. Проте і Західня Німеччина і В'єтнам одверто проголосили, що не будуть форсувати з'єдинення шляхом війни. Сподівання щодо демілітаризації прибережних островів у протоці Формози та щодо зменшення військових залог на островах Квімою і Матсу покищо нереальні тому, що 1) у Варшавських розмовах між комуно-китайським і американським амбасадорами нема найменшого поступу і 2) продовжуться бомбардування Квімою комуністами.

МОСКВА ВІДКИДАЄ ПРОПОЗИЦІЮ ЗАХОДУ НА ПРИПИНЕННЯ АТОМОВИХ ДОСЛІДІВ

Об'єднані Нації. — Совєтський Союз не погоджується на американську пропозицію з 26 серпня ц. р., щоби на рік від 31 жовтня ц. р. припинити експериментальні атомові вибухи, але підтримує своє попереднє становище, що ці вибухи повинні бути припинені „негайно і на всі часи". Таке заявив совєтський віце-міністер закордонних справ Валеріян Зорін на Політичній Комісії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй в минулий понеділок 27 ц. м. В найближчу п'ятницю мають розпочатись в Женеві переговори на цю тему. ЗДА запропонували припинити тим часом на один рік атомові вибухи, як тільки почнуться Женевські переговори, а протягом найближчого року мала б бути встановлена міжнародна контрольно-інспекційна система, яка загарантувала б, що ніодна сторона не порушить підписаного договору, і тоді можна б продовжити час, в якому ніхто не переводив би експериментальних вибухів. Зорін накидався на Америку, що вона — мовляв — говорить про припинення атомових дослідів в той час, коли сама ті досліди переводить. Він повторив твердження Громика з 7 жовтня ц. р., що Совєти будуть продовжувати свої вибухи, поки не осягнуть рівне їх число з числом вибухів, переведених Англією і Америкою від 31 березня ц. р., себто від тоді, коли Москва проголосила, що припиняє „раз на все" свої експерименти. Все ж, Зорін запевнив, що Совєти „причиняться з свого боку всім можливим", щоби Женевські переговори скінчилися успішно. Таким чином уляглись сумніви, що большевики взагалі не пришлють своїх делеґатів на Женевську конференцію, яка має розпочатись вже в п'ятницю цього тижня. Проте речник З'єдинених Держав, Джеймс А. Барко, піддав у сумнів справжні інтенції Совєтів щодо дальшої долі справи припинення атомових вибухів. Також представник Англії Ален Нобл ствердив, що Совєти „займають таку непорушну поставу, яка внеможливлює прийти до згідливої розв'язки". Нобл і інші промовці висловлювали жаль, що Совєти, очевидячки, рішили продовжувати свої атомові досліди також після того, як у Женеві почнеться східньо-західня атомова конференція. У цьому році СССР і ЗДА перевели вже по 28 експериментальних вибухів, а Англія перевела їх 4. В дальшому говорилось на Політичній Комісії про кілька зголошених там вже раніше резолюцій на тему міжнародного роззброєння, чи пак радше переговорів про те роззброєння, і зокрема про експериментальні вибухи атомово-водневої енергії під кутом використання її для воєнних цілей.

З Ливану відкликано всі американські війська

Бейрут. — З Ливану насправді відкликано вже всі американські війська, вислані туди 15 липня ц. р. Останніми з'єднаннями, які відплили, чи пак відлетіли, було 1,500 вояків, які навантажились під кінець мин. тижня на транспортовий корабель „Дженерал Лерой Елтіндж", і кількасот парашутистів, які відлетіли до Західньої Німеччини. Від'їзд американських військ відбувся тихо і непомітно і самі ливанці здивувались, коли раптом у минулу неділю спостерегли, що на вулицях Бейруту нема вже американських уніформ. Залишилися тільки дуже нечисленні вояки технічних і допоміжних частин. У зв'язку з цим політичні коментатори поділені на таких, які вважають, що тримісячна частинна військова окупація в Ливані, позбавлена найменшої інґеренції в державно-адміністраційні справи Ливану та без найменшої участи в ливанській громадянській війні, принесла політичні користі для справи Заходу, інші, навпаки, оцінюють її неґативно. Становище офіційних кол ЗДА — твердить преса — таке, що ЗДА доказали реальну вартість своїх союзів і даного слова, перестерегли всіх порушників спокою та причинились активно до врятування самостійности Ливану і повного заспокоєння в тій країні.

В Ірані започатковано боротьбу з корупцією

Тегеран. У зв'язку з 40-річчям шаха Ризи Палеві проголошено амнестію та заповіджено закони, яких головна ціль — скріплення публічної моралі й боротьба з корупцією в політичному житті та державному апараті. Один із заповіджених законів вимагатиме від всіх урядовців і військовиків, щоб вони обов'язково подавали до відома стан свого мастку і своєї дружини та його джерело. Інший закон має заборонити парляментарним послам, міністрам і високим урядовцям займатися одночасно адвокатською практикою та вести свої торговельні чи промислові підприємства. Якщо взяти під увагу, що до цього часу, якраз поміщики, купці і промисловці займали найбільше число парляментарних мандатів і сполучали політику з своїм приватним „бизнесом", то заповіджені реформи мають революційний характер. Створено водночас Імперіяльну інспекційну службу з одним генералом на чолі, куди окремі громадяни й установи можуть зголошувати всякі скарги про корупцію й інші фінансові зловживання та ламання відповідних законів.

В АМЕРИЦІ

● **Грецька королева Фредеріка**, яка перебуває тепер в ЗДА, в неділю була присутня на Службі Божій в грецькій православній катедрі в Ню Йорку, а після того разом із донькою була на прийнятті в домі нюйоркського губернатора Аверела Гаррімана, який знає грецьку монархиню ще з тих часів, коли за президентури Трумана відвідував Грецію. На прийнятті було понад 400 осіб, в більшості грецького походження.

● **Секретар рільництва Езра Тефт Бенсон** зорганізував виступ хору Мормонської Церкви в Білому Домі, на прийнятті, яке влаштував Президент Айзенгавер для членів свого кабінету. Із 374-ох членів хору, з огляду на брак місця, могла виступити тільки його частина. Бенсон є членом Управи Мормонської Церкви в Солт Лейк Ситі.

● **Особи, які закінчили військову службу**, і ще не знайшли собі праці, мають право діставати допомогу з фондів для безробітних, згідно з цьогорічною ухвалою Конґресу. В Нюйоркському стейті 7,000 ветеранів, що можуть користати з цього закону.

● **Правний дорадник** при державному департаменті, Лофтус Е. Бекер, відповідаючи Гленнові Л. Аркерові, заявив, що два американські кардинали, які брали участь у виборі Папи, не втратять прав американських громадян, бо „вибір Папи має головним чином релігійне значення". Аркер запитував, чи вільно американським громадянам брати участь у виборах голови чужої держави, бо Ватикан є мініятюрною державою.

● **Уряд Публічного Здоров'я ЗДА** стверджує, що цього року число хворих на легку форму поліо, зменшилося, а число хворих на т. зв. паралітичне поліо збільшилося в порівнянні з минулим роком. І так, від 1-го січня до 18-го жовтня ц. р. всіх занедужань на поліо було 4,667, а минулого року — 5,323; число занедужань на паралітичне поліо цього року становило 2,242, а минулого року — 1,825.

● **Представник шпиталю Белвю** повідомляє, що 42-річна негритянка Ізола Вер Киррі, яка пробила в Ню Йорку ножем негритянського проповідника д-ра Мартина Лютера, що керував бойкотом автобусів і написав про те книжку — божевільна і буде приміщена в закладі для божевільних злочинців.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **„Листопадовий Чин"** — під такою назвою видав Український Музей у Клевленді свою філателістичну серію (випуск), виконану мистцем Юліяном Волянюком. Серія видана заходом п. Степ. Кікти для відзначення проголошення української державности в Західній Україні. На серію складаються марки з портретами творців Листопадового чину — Євгена Петрушевича, Дмитра Вітовського і Костя Левицького, з гербом Львова, відзнакою Української Галицької Армії і на окремих марках-причіпках показані початкові речення проклямацій УНРАДИ і перший наддрук укр. державної пошти з 20 листопада 1918 р. Крім цієї серії марок видано ще пам'яткову коверту та листівку з портретом і маркою Д. Вітовського. Першоднівки „Листопадового Чину" будуть розсилані дня 1 листопада ц. р. з Филаделфії.

● **Данила Олексева**, 38-літнього сина Марії й о. Михайла Олексева, кол. пароха у Вилкс-Бері, Па., призначено керівником Інформаційної Аґенції ЗДА в Бомбаю в Індії. Водночас із цим найменуванням п. Данило Олексів одержав ступінь консула. До часу свого теперішнього призначення п. Олексів працював першим секретарем в американській амбасаді в Тегерані (Іран) і ще давніше в американських амбасадах в Каїро, Єгипет і в Анкарі, Туреччина.

● **Марія Ірина Мольнар-Мунтяк**, кандидатка філологічних наук, наукова співробітниця Інституту суспільних наук АН наук УССР у Львові померла у Львові дня 1. жовтня ц. р., на 30-му році життя. Покійна працювала в ділянці франкознавства, західньо - української літератури і культурних зв'язків України з іншими слов'янськими народами. Залишила понад 30 написаних праць.

У СВІТІ

● **У Римі** три власники кінотеатрів поширили по місті афіші з світлинами популярних фільмових зірок Аніти Екберґ і Бриґітти Бардо — у дуже „скупих" одягах. Поліція покарала їх грошовою карою за „ширення неморальности", але прокуратура прийшла до висновку, що для притягнення цих підприємців до карної відповідальности немає правної підстави.

● **У Сінґапурі** 19-річна американка з Шикаґо, Кей Мустапарта, вивчила коран і перейшла на мусульманську віру, щоб вийти заміж за 25-річного Мурада Мохаммеда Гашіма. Вони зустрілись два роки тому на вечірці в Бостонському університеті, але батьки дівчини неохоче поставились до проєкту їх одруження. Тоді дівчина поїхала до Сінґапуру, убралася в одежу малайських тубілок і навчилась приготовляти місцеві страви.

● **Колишній прем'єр Пакістану, Фіроз Хан Нун**, „вичищений" з уряду внаслідок безкровної військової революції, переховував у своїх приватних складах 3,000 тонн муки. У Пакістані за переховування харчових продуктів гостро карають — аж до кари смерти включно.

● **Королева Єлисавета** взяла участь в урочистому посвяченні відбудованої в Лондоні церкви св. Клемента, яка походить з-перед 300 років і в 1942 році була знищена німецькими бомбами. Ця церква стала тепер центральною святинею англійського летунства. Стаціоновані в Англії американські летуни зібрали протягом кількох років $30,000, за які закуплено орґани для відбудованої церкви.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

АКРОБАТИКА БРЕХНІ

Брехня, підступ і віроломство є такими самими невід'ємними і характеристичними прикметами совєтської системи, як жахлива експлуатація, терор і народовбивство. Оповідають, що під час великого Голоду в Україні в Харкові на вулиці стояв серед трупів померлих з голоду людей продавець газет та заохочував живих ще прохожих, щоб читали в „Правді", як то „капіталістичні акули брешуть про голод в Україні". Брехня стала своєрідною „чеснотою" комуністичних лідерів, які всю свою політику базують, правдоподібно, на переконанні, що коли вперто і постійно повторювати навіть найбільшу брехню, то її таки можна вмовити бодай в деяких людей.

Одним з останніх таких подвигів була промова Нікити Хрущова, виголошена минулого тижня на прийнятті в амбасаді Об'єднаної Арабської Республіки в Москві з нагоди приїзду віце-президента тієї республіки і міністра оборони, маршала Абдель Гакіма Амера. Нав'язуючи до висловленої арабським гостем вдячности Совєтам за допомогу, яку вони дали до цього часу Єгиптові і Сирії (що є складовими частинами тієї республіки), Хрущов присвятив свої завваги проблемі допомоги малорозвиненим країнам. При цій нагоді він грубо накинувся на Америку, яка — мовляв — допомагає закордонові виключно на те, „щоб купити військові договори й дістати бази для своїх ракет". Взагалі Захід, — казав Хрущов, — допомагає малорозвиненим країнам з егоїстичних інтересів, щоб ті країни експлуатувати і щоб забирати в них нафту, золото і діяманти. „Вони кидають крихти з стола, муку і масло, що їх мають на своїх невикористаних складах, і роблять при тому жести, неначе доброї волі". Зокрема, Хрущов заперечив Америці, як державі приватного капіталу, здібність переводити харитативну діяльність в міжнародному засягу. „Рокфеллер, — сказав він буквально, — не всилі допомагати розвиткові промислу в іншій країні, бо тоді та країна не тільки стала б його суперником, але й унезалежнилась би від продукції його власного промислу. Говорю Рокфеллер, але всі вони такі самі". І тому Совєтський Союз, — заявив Хрущов, — відкинув суґестію об'єднати чи координувати свою допомогу закордонові з такою самою акцією Заходу. Ближче не названий американський гість у Москві заявиг Хрущову недавно, що ЗДА готові дати 3 доляри за кожний один доляр, даний Совєтами до спільного фонду, призначеного для малорозвинених країн. „Не дамо ані копійки! — закричав Хрущов на згаданому бенкеті. — Коли ви дасте 3 доляри, то робите це не тому, що хочете допомагати. Ви робили це сторіччями. Ви розбагатіли, заморивши голодом мільйони людей. Наші царі не брали участи в експлуатації, не кажучи вже про совєтський режим. Ваші 3 дол., це дрібка з мільйонів, що ви вкрали народові..."

Не було б ніякого дива, якщо б таку очевидну брехню говорив диктатор Хрущов тільки у своєму власному оточенні та з призначенням тільки для невільників своєї імперії. У совєтській терористичній системі „вождям" можна говорити найбільші нісенітниці та видумувати найбільші брехні, бо ніхто не поважиться на їх заперечення.

Проте, ці брехні були висловлені на, можна б сказати, міжнародному форумі і якщо Хрущов міг би розраховувати ще евентуально на те, що зібрані на прийнятті арабські та інші представники могли б не знати чи забути, що в Росії щойно в 1861-му році скасовано кріпацтво та могли б ще евентуально вірити в колись царські і тепер большевицькі потьомкінські села для чужинних відвідувачів, то навряд чи вони не знають, що Америка тільки після останньої війни видала понад 40 більйонів долярів на всілякі допомоги потребуючим народам, не кажучи вже про величезні більйони всіляких позик. Для порівняння кожний вільний громадянин міг би, наприклад, взяти в руки статистику Об'єднаних Націй і там міг би побачити, що коли ЗДА дали 145,000,000 дол. на фонд допомоги дітям в різних країнах, не враховуючи в це тих мільйонів, що їх склали приватно американські громадяни, то Совєти дали на ту ціль заледве два мільйони дол.

Очевидно, що свою опінію про твердження Хрущова мусить мати й пересічний підсовєтський громадянин, величезна кількість яких одержує від своїх рідних чи знайомих з Америки посилки та знає, що за кожну з цих посилок совєтський уряд здирає гарач у формі оплат, які своєю висотою дорівнюють часом вартості самої посилки.

Акробатикою брехні комуністи здобули владу, при якій вдержуються терором. Історія вчить, що такі методи завжди кінчалися катастрофою для тих, що ними користувались. Тільки так може скінчитись і совєтська акробатика брехні, зради і терору.

НЕДОСТАЧА УЧИТЕЛІВ В КАЛЕДЖАХ

На річних зборах Американської Виховної Ради в Шикаґо, що недавно відбулися, головним пунктом нарад була справа недостачі вчителів у каледжах, яка в найближчих роках загрожує розвиткові академічного шкільництва. Представники понад тисячі каледжів твердили, що легше розв'язати проблему приміщень для зростаючого з кожним роком числа студентів, бо на випадок конечної потреби завжди можна буде знайти гроші, як за короткий час підготовити потрібне число вчителів з відповідною кваліфікацією для виховно-завчальної праці.

Приватний промисл і урядові аґенції чекають на молодих фахівців і негайно по закінченні ними студій в університетах і каледжах дають їм роботу. Висока винагорода і добрі умови праці спричиняють те, що здібні молоді люди покидають академічні школи, в яких могли б стати професорами, і беруть працю в приватних чи урядових фірмах. Та навіть якби так не було, то вчителів в каледжах забракне, бо кожного року здобуває титули докторів не більше як 9,000 молодих науковців, а самий тільки нюйоркський стейт потребуватиме річно коло 2,200 нових учителів в каледжах.

Дехто гадає, що вчителі в каледжах не конче мусять бути докторами, бо наукові ступні зовсім не є ознакою того, що їхні власники надаються на викладачів в академічних школах. Але декани факультетів і президенти каледжів без застережень приймають на працю докторів філософії, бо цей титул є вже ярликом, який свідчить, що його власник розуміється на методах наукової праці.

Теод. Кеплов з Міннесотського університету і Ріс МекҐі з Тексаського університету, перевівши опитування 372-ох професорів і адміністраторів каледжів, дістали від них таків відповіді: 4 відсотки вважають, що вчителі каледжів повинні вміти передусім навчати своїх студентів; 33 відсотки хотіли б, щоб професори каледжів друкували якнайбільше своїх наукових праць окремими виданнями або в наукових періодиках і — 63 відсотки дали такі безладні відповіді, що важко з них зрозуміти, які критерії ставлять вони до педагогів.

Делеґати Американської Виховної Ради почули на своїх зборах, що в найближчих роках не можна буде мати в каледжах потрібної кількости учителів із докторськими званнями, бо треба буде затруднити також здібніших кандидатів, які матимуть ступні магістра, і навіть без цього ступня.

Найчисленніші пропозиції йшли в тому напрямі, щоб підготовою вчителів зайнялися головним чином загальноосвітні каледжі, які мають при тому вибирати здібніших студентів, що зможуть здобути пізніше наукові ступні з якогось предмету. По закінченні чотирирічного навчання ті кандидати на професорів мають ще працювати один рік в каледжах в окремих семінарах, знайомлячись з методами педагогічної праці. Після того вони зможуть працювати самостійно в каледжах, під наглядом і опікою проводу цих каледжів. Деякі дискутанти твердили, що, очевидно, не всі каледжі схочуть змінити порядок своїх нормальних зайнять на те тільки, щоб допомогти кандидатам на майбутніх учителів.

Багато часу присвячено й другому проєктові на нарадах Виховної Ради, а саме проєктові уніфікації дворічної програми для отримання ступня маґістра (мастер'с деґрі), бо в різних навчальних закладах ставлять тепер різні вимоги для отримання цього ступня. Згідно з цим проєктом, кандидати зі ступнем мастера, щоб стати самостійними вчителями каледжів, повинні мати ще й відповідне загальне знання та дворічну практику під проводом досвідчених професорів.

На нараді переважала думка, що вишколені кандидати на вчителів пізніше таки повинні здобути докторський ступінь. Одночасно висловлено домагання не розводнювати вимог при отримуванні цього ступня, бо це не було б корисним для наукового рівня академічних шкіл.

Американська Виховна Рада розуміє, що добрі професори в академічних школах — це передумова доброго шкільництва в цілій країні. В каледжах вчаться майбутні вчителі середніх шкіл (гай-скулів), в учительських каледжах — учителі народних шкіл, але всі вони виховують молоде американське покоління і навчають його тому, чим воно житиме ціле своє життя.

Юрій Студинський

ПРЕЗИДЕНТ ГОЙСС В ЛОНДОНІ

Німецька публічна опінія отримала на свою голову холодний туш. Вправді, президента Німецької Союзної Республіки проф. Гойсса вітала королева Великобританії і найвищі достойники з вишуканою чемністю і елеґанцією, але це все відбувалося в атмосфері стриманої поведінки лондонців, які хоч і вийшли масово на вулиці, але під час переїзду німецького президента — мовчали. Англійська преса теж виявила, якщо не ворожнечу до Німеччини, то повну обережність, пригадуючи при тому деякі події, які сталися в тій країні і в цілій Европі за часів режиму Гітлера.

Англієць дуже тяжко заприязнюється і не легко забуває ворожнечу.

Приємною несподіванкою для німців був тост королеви Єлисавети II, яка під час бенкету в Бекінґгемському палаці пригадала, що в її жилах пливе також і німецька кров. Як відомо, її дід, король Юрій V, під час першої світової війни затер був у своєму родоводові всі німецькі прізвища. Дотепний президент Гойсс пригадав королеві, що в її крові є й швабські тільця, а він, мовляв, гордий, що походить із швабського племени німецького народу.

Німецькі кореспонденти підкреслюють, що відвідини Гойсса були не легкі, але він своєю природною дотепністю і товариською поведінкою зумів протягом кількох днів свого перебування в Лондоні у великій мірі змінити, якщо не ворожі, то дуже індиферентні настрої лондонців на свою і Німеччини користь.

Ця президентська візита мала бути завершенням зусиль німецької дипломатії покласти твердий політичний і господарський міст між Німеччиною й Великобританією.

Чи це вже буде справжнім фіналом цих німецьких зусиль — сьогодні ще тяжко передбачити. Найповажніша англійська газета „Таймс" не вважала за вказане в дні приїзду президента Гойсса вмістити вступну статтю на його честь, хоч цей щоденник, про який кажуть англійці: „Я читав це у „Таймсі", значить, це мусить бути правда" — завжди таке робить, коли приїздить якийсь чужинецький суверен чи президент.

І може ті нагоди й пригоди Гойсса в Лондоні освідомили в деякій мірі німецьку прилюдну опінію, яка дуже легко забуває про недавнє минуле, а саме, що вести німецьку закордонну політику — справа дуже важка, і що найменша німецька помилка може легко привести Німеччину до нової політичної ізоляції. Зрештою, німецька дипломатія робить усе можливе не тільки в Лондоні, але й в Парижі, не кажучи вже про Вашинґтон, щоб об'єднати ці три великодержави у спільному фронті в справі об'єднання Німеччини.

І саме напередодні виїзду Гойсса до Лондону канцлер Аденауер відбув довгі розмови з амбасадором СССР в Бонні П. Смірновим. Німецька прилюдна опінія також з того приводу дістала холодний туш на голову. Їй здавалося, що вистачить одної розмови Аденауера з совєтським дипломатом, щоб вирішити заплутану й дуже небезпечну для Совєтського Союзу справу об'єднання Німеччини. Але це ми пишемо тільки мимохідь, згадуючи і про цей совєтський „туш" на німецькі ілюзії.

„Старший пан", як звуть Аденауера, заявляє раз-у-раз у своїх промовах, виголошуваних чи то в парляменті, чи на всякого роду політичних мітинґах, що німецький нарід мусить у своїй політичній відбудові зберігати велику дозу терпеливости. Тільки шляхом терпеливости, — каже він, — зможе Німеччина по довгому часі зайняти в сім'ї народів своє місце, в довір'ї, що вона не зробить ніякої нової політичної помилки.

Тим часом „папа Гойсс", як зве його англійська преса, зумів в Лондоні розтопити кригу недовір'я, що так дуже поширене до Німеччини в країні над Темзою, в холодному англійському підсонні.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівникі'в

І. Світ

СТРАТЕГІЧНІ ПОЗИЦІЇ КИТАЮ

Нелегко сьогодні оцінити дійсні воєнні спроможности червоного Китаю і всієї його складної машинерії, отої в американській термінології — „лоджістік супорт", яка обслуговує фронт.

Але ми знаємо основні бази, систему організації постачання і умовини, пов'язані з розміщенням та вживанням військових сил цього колосального, хоч майже неорганізованого людського резервуару.

Звичайно, чимало є таких „фахівців", які твердять, що сучасний червоний Китай це не „збанкрутований" гомінданівський Китай Чіянґ Кайшека. Почасти це так, але з прикладу СССР ми знаємо, що хоч „нова система" нібито сприяє створенню першоклясної організації, але навіть досконала німецька організація Гітлера таки не дописала в критичний момент.

З різних оглядів і звідомлень спеціялістів та звичайних людей виходить одна правда: Китай з його величезними людськими масами переживає кризу, в якій червоні диктатори стараються розвалити все, що було, і збудувати нове, чого ніхто ще не бачив.

Головна маса населення Китаю скупчена в долинах ріки Ян-цзе-кіянґу та Жовтої ріки або Гванґ-го, яка має 2,600 миль довжини, і Ян-цзи, що має 3000 мл. Ці ріки часто сто роблять величезні спустошення своїми повенями, але рівночасно приносять родючий лес, який грубою верствою вкриває значну частину Китаю. Це, з одного боку, сприяє екстенсивному сільському господарству, але з другого, творить специфічні умовини, що утруднюють розвиток гірництва і взагалі гальмують технічний розвиток.

На півдні населення Китаю скупчене в долинах допливів і самої ріки Перлів (яких, до речі, там майже немає), а далі розкидане в східніх і центральних просторах Манджурії. Від лінії Пейпінґ-Ханьков і Кантон на захід населення чимраз меншає, бо країна перерізана тут гірськими пасмами та вузькими проваллями і в провінції Суй-юань та Нінґся переходить в пустелі, які далі на північ і на захід простягаються колосальними просторами степів та пустель Монголії, Туркестану і Сінкіянґу.

На всій цій території залізниці творять добре сполучення тільки в Манджурії (понад 10,000 км довжини). В основному збудовані вони за часи існування Манджу-Го, бо до того було там ледве 4,000 км шляху, здебільша одноторового. В самому Китаї є кілька головних залізниць, але всі вони доходили або починалися від Янцзи, бо через цю ріку не було мостів. В останньому часі побудовано міст у Ханьков, проєкт же збудувати міст біля Нанкіну все ще залишається проєктом, бо ріка тут заширока і ґрунт для мостових кесонів дуже поганий.

Червоні збудували залізницю від Забайкальщини до монгольської столиці Улан-Батору і від нього до Калгану, пов'язавши її з залізницями Пейпінг-Тяньтзін.

Манджурські залізниці мають велике стратегічне значення і в основному побудовані з базами на порти Кореї, як Фузан на півдні, два на півночі Чонджін та Юмі і в самій Манджурії — Дайрен з військовою базою Порт Артуру. Тепер очевидно це — обернені на північ лінії, з пов'язанням до Амурської та Сибірських залізниць і Уссурійської на Приморщині.

В процесі будування велика маґістраля, що має сполучити головну промислову та сільсько-господарську частину Китаю з совєтським Туркестаном. Цю залізницю, згідно з останніми повідомленнями, доведено вже до Гунґлю, на самім кордоні Сінкіянґу; далі має вона перейти цією країною через Урумчі до Актоґаю в Совєтському Туркестані, який лежить на залізниці Алма-Ата до — Новосибірська.

Розбудовувана сталеварна продукція в Китаї уфундована в основному на колишніх японських сталеварнях в Анзані. Нам доводилося бути там кілька разів, так само, як і в сталеварнях Пенг-сі-ху біля Мукдену. На цих сталеварнях базується військова і тяжка промисловість Китаю, бо в решті країни залізо-рудних покладів мало. Китай, як і Японія, залежать в цім відношенні від закордону. Так званого „скрапу", себто старого заліза, якого в Західній Европі та в Америці є величезні маси, Азія не знає, бо цвях ніколи там не викидається, а кожна бляшанка і кожний кусень металу мають своє призначення.

Отже, тяжка військова машина, яку з таким поспіхом розбудовують тепер червоні китайці, основним своїм джерелом має постачання з СССР, з яким Китай пов'язаний покищо тільки залізницями через Монголію та Манджурію, які в свою чергу в'яжуться з Сибірською лінією, одинокою, що має обслужити не тільки Китай, але й весь колосальний простір Сибіру та Далекого Сходу.

Совєтські п'ятирічки мали за ціль зробити Далекий Схід, себто Зелену Україну, незалежним від центру, але той плян залишився покищо пляном, хоч Комсомольськ і став одним із тих центрів для підготови війни. Ми не віримо, що, на випадок війни, далекосхідній фронт можна буде забезпечити постачанням з того промислового комплексу, бо там немає доброї якости і в достатній кількості залізної руди, отже за рудою треба буде звертатися до Сибіру, України і почасти Уралу. СССР — на порозі вичерпання високоякісних руд.

Крім того, тяжить над цим усім простір, бо вантажний потяг мусить витратити щонайменше 8 діб, щоб дістатися від Уралу до Харбіна в Манджурії. До того ж постійно затримуються поїзди на Кругобайкальській залізниці, яка проходить вздовж південного берега о. Байкалу і має понад 30 тунелів. Північний шлях від Тайшету до Амурських залізниць, через т. зв. Бам не закінчений і має свої проблеми, як вічна мерзлота, недостача води для льокомотивів, а для дизелів постійний брак нафти, яку треба довозити з Сахаліна або Емби.

Китай має досить людських мас для великих армій, але чи він може забезпечити їх зброєю і всім тим, чого вимагає сучасна війна — дуже сумніваємось. Совєти передали й передають Китаєві залишки старої зброї з минулої війни і лише незначну кількість модерної зброї, головно літаків. Щодо цього Формоза в ліпшому положенні, хоч кількість її воїцтва у порівнянні з арміями червоного Китаю мізерна. У війні з Японією національний Китай мав великі вигоди: тодішнє японське летунство не могло робити таких спустошень, які може робити модерна авіяція, і національні китайські сили воювали вглибині Китаю з дуже розкиданими силами ворога, що мав довжелезні шляхи постачання, які легко було рвати.

У майбутній війні ніхто не подумає посилати свої армії в глибину Китаю: туди скерують великі бомбовики, для яких немає перешкод, проти яких безсила червоно-китайська зенітна артилерія, а тієї протилетунської зброї, яку дістає Пейпінґ від Москви також буде замало.

Десятки тисяч стрілен, кинутих на о. Квімой за 40 днів, і двіста тисяч вояків та сотки літаків, що їх червоні зібрали на берегах Фукієну в Формозькій протоці, не зломили духа та відпорности армії національного Китаю. Отже, погрози Хрущова широко піддержати Пейпінґ проти „американської аґресії" залишилися погрозами, бо для Москви є то дуже складною проблемою, прив'язаною до двох ліній Сибірської залізниці, перескочити які сьогодні неможливо.

В інших краях залізничому транспортові помагає водний транспорт, але в цій частині СССР всі ріки течуть до Льодового океану і більше як півроку вкриті льодом. Отже, залишається тільки Великий Сибірський шлях, який спричинився до московської поразки у війні з Японією в 1905 р.

Виходячи з усіх цих, може не зовсім переконливих для декого, фактів, можемо твердити, що ані Китай, ані тим більше Совєти не заризикують на війну у великому розмірі, але будуть вести малі війни, які можуть тривати роками.

Гола дійсність змушує червоний Китай вести переговори у Варшаві і чимраз ширше розгортати пропаґанду, щоб затягти час і, може, якось виграти!

НЕ РІК, НЕ ДВА...

Не рік, не два я ждав
тебе в житті
І виглядав з незнаної дороги.
Не раз листки кленові золоті
Спадали з віт і слалися
під ноги.

І знов, і знов чорнів
і танув сніг,
Цвіли садки
і жито наливалось.
Я знав — ось - ось
ти ступиш на поріг
І відчував, що мало ждать
зосталось.

І ти прийшла,
всміхнулася мені,
Вдихнула в груди радісні пісні
ЇЇ такий вогонь,
що буду вік горіти

Не надивлюсь, як влітку
на ріку,
На гай густий,
на яблуньку струнку...
Бо ти така, яку хотів зустріти.

В. ШЕВЧУК

М. Пастернакова

АРАБЕСКИ Й ПІРУЕТИ

Любителі балетного мистецтва Америки і Канади мали того зимового сезону особливу нагоду бачити найкращі зразки клясичного танцю у виконанні передових балетних ансамблів і їх солістів. Майже у тому самому часі йшли балетні виставки англійського Королівського Балету (раніше Садлерс Велс), Канадійського Національного Балету і совєтський фільм „Большой Балет". Стилем, репертуаром і режисерською постановою вони настільки близькі, що їх можна зараховувати в одну балетну родину. Всіх їх об'єднує стара італійсько-французька традиція, що її у 19 ст. французький хореограф Птіпа перещепив у Петроград, а в р. 1909 С. Дяґілев знову повернув Західній Европі.

Найглибше втягли в себе спадщину Дяґілева англійські танцюристи, вишколювані колишніми солістами його балету. І вірними їй залишились досьогодні. Вони так і закостеніли у тій чужій традиції, побудованій на „стар системі", і тому багато талановитих танцюристів, не маючи можливости добитися чолових роль, від них відходить. Англійський балет не радо впроваджує у свою програму нові балети, і тільки завдяки дуже здібним мистцям-хореографам Ф. Ештонові, Дж. Кренкові та ін. вдається часом протиснути туди модерну балетну виставу. Відомий з минулорічних гостинних виступів в Америці і Канаді Королівський Данський Балет теж перейняв французько-російську традицію, але він все ж витворив своєрідний характер, більше кипучий як англійський і більше повітряний, не акробатичний, як російський. Як це не дивно, але Париж, хоча й був впродовж багатьох років головною кватирою Дяґілева, його хореографів, композиторів, декораторів, майже не сприйняв російську танкову традицію, а французький балет розвинувся на власній давній і модерній культурі.

Цілком окремим шляхом пішов американський балет. Він в основному використовує техніку і давній кращий репертуар, одначе впроваджує теж більш осучаснені теми, і для них поширює доволі вузькі рямці старої клясики. Американські хореографи Аґнес ди Милл, Джордж Баланчин і ін. взяли до уваги те, що балетне покоління змінюється, ростуть нові балетні кадри, а з тим росте й нова балетна публіка, яка сьогодні вимагає чогось іншого, як колись їх сантиментальні прабабуні. Модерні балети показують живу людину з живими конфліктами, в них часто порушується глибокі психологічні, філософські та соціяльні проблеми.

Наймолодшим в балетній родині є Канадійський Національний Балет. Йому всього дев'ять років і він цілком спирається на російсько-англійських балетних надбаннях. Одначе, мистецький керівник групи Силла Франка, хоча є ученицею англійського Садлерс Велс Балету, намагається звільнитись від бездушного його копіювання та стандарту і традиційний матеріял подає по змозі інтуїтивним способом, при чому також впроваджує нові балети. І тому в канадійському балеті помітна свіжість, а живий віддих молодости та амбіція досягли щораз кращий рівень. Крім головних центрів балетного мистецтва, у кожній країні світу є свої балетні ансамблі, вистави яких завжди втішаються численною фреквенцією публіки, і є підстави твердити, що клясичний балет сьогодні переживає своє блискуче відродження.

Звичайно зі словом балет в'яжеться „Лебедине озеро" муз. Чайковського, а в ньому головно смерть лебедя у виконанні А. Павлової, для сьогоднішнього покоління леґендарної балетної постаті. Побіч цієї найпопулярнішої балетної вистави, почесне місце у списку давніх клясичних творів мають „Сильфіди" муз. Шопена, безсюжетний, абстрактний балет весь у рухових повітряних взорах, „Живель" („Ґізеля") муз. Адама та „Спляча красуня" муз. Чайковського. Це — зразки „білого балету", любовної кантилени доби романтизму. Хоча й без стрункої сюжетної побудови, одначе естетика, каліграфічна прозорість танцю, приємна й симетрична для ока, робить їх шедеврами клясичного балетного репертуару. Більше вітальности і кольору мають теж давніші балети „Лускгоріх" („Щелкунчик-Наткрекер") муз. Чайковського, „Карнавал" муз. Шумана, танцювальна драма „Петрушка" муз. Стравінського і ін. Їм чистий клясичний слівник заскупий, щоб висловити ідею твору, не всилі повністю передати внутрішній світ героїв, і тому для чіткішого розкриття психологічних мотивів дії в них необхідне драматизування і пантомімічні засоби. Балети „Пер Ґінт" муз. Ґріґа, „Дон Кіхот" муз. Мінкуса, „Копелія" муз. Деліба сперті на літературних творах, насичені змістом, при чому в них широко застосовані характерні танці, які вносять національний кольорит і надають виставі театральности.

Усі ці балети є твердим капіталом великих балетних ансамблів і це пов'язує їх з клясичною традицією. Без сумніву, традиція дуже важливий чинник у безперервності культури, і коли у мистецькі твори закладено безсмертні загальнолюдські вартості, то твори ті сприйме посвоєму кожне покоління, знайде в них співзвучність із власним відчуттям, знайде завжди щось сучасне, живе. Проте, традиція не сміє спиняти вільної мистецької творчости в експериментуванні й шуканні нових форм вислову, в реалізуванні нових задумів. В деяких випадках традиція повинна почесно відходити з першого місця, відступаючи його молодшим, свіжішим, актуальнішим ідеям. Деякі з них, можливо, устабілізуються, стануть зав'язком прийдешнього нового стилю і створять велику традицію для наступних поколінь. Коли справа в балеті, то сьогочасна молодь воліє твори сильні, інтриґуючі, які мають хвилюючі проблеми, дають поштовх до дискусії та вимагають критичної аналізи. Тому в репертуар клясичного балету впроваджують тепер твори з новішою тематикою або трансформують в танець драматичні твори. Модернізування балету не звільняє його від основних балетних законів, а тільки поширює його духову скалю, збагачує зміст, динаміку, рисунок і, крім перфектної техніки, вимагає до деякої міри акторської гри. В них танцюристи менше претендують на чистоту клясичного стилю, зате вони вільніші, більш індивідуальні й помислові.

Совєтський фільм „Большой балет" сприйняли на Заході різно. Росіяни-еміґранти та особи, які пам'ятають часи Дяґілева і Анну Павлову, із зворушенням дивились на екран, як на спогад-пам'ятку давноминулої молодости. Молодше покоління, передусім знавці й танцюристи, виявили гострий критицизм відносно совєтської хореографії, даючи одначе високу оцінку прималерині Галіні Улановій, яка не тільки віртуозно технічно, але й глибоко емоційно віддає свої переважно ліричні ролі.

Вона, англійка Марґот Фонтейн та американка індіянського роду Марія Теллчіф визнані сьогодні за найкращих балерин у світі з титулом „прима-балерина ассолюта". Совєтський балет, як це видно у фільмі, перевантажений масовими танцями, напр., татарські танці в балеті „Бахчисарайський фонтан" муз. Асафьєва, танці з опери „Іван Сусанін", ніч відьом з опери „Фавст", що надають балетам характеру великих спектаклів, деколи навіть головокружних вакханалій. Всі танцюристи сильної будови, мужчини схожі на атлетів, що з легкістю підносять в арабесках балерин, роблять високі скоки і з блискавичною швидкі-

(Закінчення на стор. 4-ій)

ЖОВТЕНЬ — МІСЯЦЬ ФОНДУ „СВОБОДИ" І ЇЇ ВИДАНЬ. СКРІПЛЮЙТЕ ГОЛОС УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВДИ, ПОШЛІТЬ СВОЮ ЩЕДРУ ПОЖЕРТВУ НА ЮВІЛЕЙНИЙ ФОНД „СВОБОДИ"!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Справа Українського Народного Дому.

В суботу, 18-го ц. м. відбулись в Українському Народному Домі в Ню Йорку ширші сходини громадян, на яких обмірковувано теперішній стан і можливості збереження та розвитку УНДому. Справу доповідали голова УНДому інж. Еміль Гузар і скарбник п. Іван Винник, голова Комітету Об'єднаних Організацій м. Ню Йорку, а їхні інформації доповнювано в дискусії ще іншими приявними членами Дирекції. За поданими даними, Український Народний Дім знаходиться у важкій фінансовій ситуації властиво від самого початку свого існування з приводу браку основного чи оборотового капіталу. Будинок Українського Народного Дому, колишнє „Стайвесан Касіно", разом з сусіднім будинком, що його треба було докупити з різних причин, коштують з переведеними адоптаціями і ремонтами кругло $150,000. Тим часом зібрано уділи на загальну суму кругло $50,000. Господарка Українським Народним Домом — здорова і УНДім з господарського боку цілком виплачує себе. Він дає річно кругло $5,000 до 6,000 чистого прибутку, якщо не рахувати амортизації. Але ці гроші йдуть на покриття — відсотків від великих грошових обтяжень. Доми обложені двома „мортґеджами" і третьою поважною позичкою, а крім того є ще інші пильні зобов'язання. Щоб у приписаних термінах сплачувати позички та платити всі інші обов'язкові видатки — податки, асекурації, викуп „лайсенс-ів" і т. д., плюс мінімальний адміністраційний апарат, треба постійно боротися з браком готівки. До того ж — будинок старий, вимагає направи, а тут ще й гості слушно вимагають, щоб спорадично переводити в ньому такі вклади, які потрібні з поляду естетики і гігієни: малювання, нові хідники і т. п. Вкладені уділовцями гроші не є „пропавші", незалежно від національно - громадських користей, що їх дає УНДім: нинішня оціночна вартість У. Н. Дому виносить найменше коло $150,000, ото ж, продавши його, можна б безпечно сплатити всі зобов'язання та покрити всю вартість шерів.

До того ж, УНДім в Ню Йорку положений при 2-ій Евеню, де всі об'єкти — головно у зв'язку з плянами перебудови „долини" міста, постійно зростають в ціні. Тому нема мови про „банкрутство" УНДому в розумінні недобору. Зате є такі труднощі існування УНДому, які мусять бути, коли купується об'єкт з занадто малими грішми для його вдержання.

У дискусії, в якій взяли участь пп. Мих. Лисогір, адв. Гаврилко, В. Захарчук, Гриців, Іванна Бенцаль, д-р Р. Осінчук, д-р Олексишин, Крупка, В. Баранецький, ред. Кедрин - Рудницький і інші, звернено увагу на хронічну і дуже сумну аномалію, що десятки тисяч українців, мешканців Ню Йорку, не всилі зібрати на свій Народний Дім потрібну поважну суму. Підкреслювано, що неможливо купити в Ню Йорку, переробити для громадських потреб і зберегти на здорових фінансових підвалинах будьякий великий будинок у відповідному для українців місці — за $50,000. Вказано на приклади інших громад — в останньому часі громад Джерзі Сити і в Байоні, які здобуваються на прегарні Народні Доми завдяки жертвенності місцевих українських мешканців. Всі промовці згоджувалися, що навіть нема чого дискутувати над потребою УНДому в Ню Йорку, бо це річ ясна для кожного, та що УНДім в Ню Йорку, в якому роїться від українських установ і організацій, виконує добру роботу. Всі погодилися теж, що єдиний шлях збереження УНДому, поставлення його на здорових основах, відновлення і поширення, — це придбання нового капіталу з розпродажу уділів. Цей капітал також не „пропаде", бо завдяки ньому зменшиться сума довгів, відпадуть відсотки, збільшиться чистий річний прибуток. Дирекція УНДому, яка, до речі, вся від шости років працює безплатно, не тільки слухає голосів критики, але вважає її необхідною. Однак вона звертає увагу, що є більше людей поквапних до критикування, як до активної співпраці. Напр., це сумний факт, що білоруси, литовці, латиші, навіть москалі радо винаймають залі на різні суспільні чи товариські імпрези, а дуже багато українських установ, організацій і приватних осіб влаштовують свої зібрання, весілля і забави в не-українських залях. Фактом теж є, що десятки і сотні заможних, а навіть дуже заможних українців в Ню Йорку, які або не є зовсім ще уділовцями в У. Н. Домі, або не купили шерів на суму, що сяк-так відповідала б їх матковій можливості. Всі дискутанти назагал погодились, що треба вести акцію розпродажу шерів під кутом громадським, а не фінансовим: уділовці купували уділи УНДому й уможливили його закупно не задля власного „бизнесу", а з патріотичного обов'язку і таким обов'язком повинні керуватись і ті, які тепер допоможуть УНДомові перебороти його труднощі. Трудно навіть допустити думку про те, що прийшлось би продати існуючий УНДім у Ню Йорку. Але це залежить виключно від громади.

І. К-н

Честер, Па.

ХРАМОВЕ СВЯТО

З приходом нового пароха митрофорного протоієрея о. О. Мицика в минулому році, українська православна церква Успіння Пречистої Діви Марії в Честер, Па., почала урочисто святкувати своє Храмове Свято. За час перебування о. Мицика на парафії завдяки спільній праці з парафіяльним урядом життя парафії піднеслось під оглядом релігійним і організаційним.

На передодні Свята відслужено Всінічну, на котру прибули о. протодіякон Пушкаренко із Вайон та о. діякон Вареник із Филаделфії. В неділю 24-го серпня на Літургію прибув о. декан митрофорний протоієрей І. Савчук, настоятель Катедрального собору в Филаделфії. Літургія почалась в 9,50 рано, яку відправив о. Савчук в сослуженні настоятеля парафії, протодіякона о. Пушкаренка, та діякона о. Вареника. Не дивлячись на літню пору, церква була заповнена молільниками. Під час Св. Літургії проповідували о. Савчук в українській, а о. Мицик в англійській мовах.

По Св. Літургії відслужено Панахиду за померлих парафіян, а потім відслужено молебень в час обходу наоколо церкви з читанням Св. Євангелії. Крім того ще був процесійний похід улицями. По закінченню Богослужб, о годині першій по полудні влаштовано жіночими парафіяльними організаціями обід в УН-Домі. Присутніх на обіді було 300 осіб. На обіді були визначні американські гості, та гості з Филаделфії і з Вілмінґтону. Товстмайстром був лікар п. Лебіщак. Під час обіду промовляли кол. посадник міста Шварц, та інші гості.

По закінченні обіду була мистецька частина, котру відкрив предсідник парафіяльного уряду п. Торслек. По його привітальному слові п-а Марія Постернак проспівала Американський Гимн, акомпаніювала п-а Долорес Балаґура. В мистецькій частині брали учасгь Церковний хор, діточий хоровий ансамбль, діточий симфонічний ансамбль, сольоспів виконала панна Долорес Балаґура, сольо на фортепіяні Оксана Заяць, сольо на акордіоні панна Васюрко, а декламацію — учениця української школи — Оля Туранська. Танцювальна група виступала під керівництвом Теодора Торслека, танець сольо виконала Фірко і надпрограмово виступив із добрим голосом о. протодіякон Пушкаренко, який виконав добре три українські пісні. Акомпаніямент був в руках професорки Бронецької. Всі добре вив'язалися із своїх завдань і заслужено їх нагороджували оплесками присутні.

Між першою і другою частиною концерту виступив із промовою о. декан Савчук, розказавши тяжку історію організації Української Православної Церкви в Америці, закликав парафіян берегти і захищати свою церкву перед ворогами. Кінцеве слово мав о. Мицик, настоятель парафії, який в свойому слові пояснив відношення церкви до змагань за волю поневоленого українського народу. Церква плекає релігійні традиції, ось такі як і наш празник на те, щоб виховати не лише побожних православних християн, але через ті традиції влити в серця молодих людей любов до українського поневоленого народу. Парох дякував всім присутнім за участь в Храмовому Святі, а жіночим організаціям парафії за їх труд в підготовці обіду та всім, що причинилися до цього свята. Свято закінчено відспіванням українського національного гимну.

В неділю 7-го вересня відбувся парафіяльний пікнік, організований парафіяльним урядом. Пікнік мав великі успіхи моральні і матеріяльні. Гарно забавлялися діти під проводом капітана Лостена. Не можна обминути і членькинь сестрицтва, що приготовили перекуску.

І. З.

Сиракюз, Н. Й.

ВЕЧІР РОЗВАГИ

Студентська українська громада місцевого Університету поставила собі завданням провести цикл лекцій для ознайомлення професури і студентів Університету з Україною. А щоб зреалізувати цей задум, потрібні немалі кошти. Тож на допомогу нашому студентству прийшов місцевий Відділ УККА, зорганізувавши минулого місяця забаву. Це була перша проба організаційних здібностей новообраної культурно - освітньої секції УККА. Забава пройшла вдало, і це заохотило членів культурно - освітньої секції до дальшої роботи. І ось 12-го жовтня секція влаштувала вечір розваги, щоб підсилити фонд для організацій лекцій.

Після привітання присутніх і вияснення мети, з якою влаштовано вечір, виступив молодий скрипаль Славко Прищенко, що при акомпаніяменті панни Марти Кузьми на роялі, виконав український марш муз. Садовського. При виконанні трапився цікавий випадок: ноти молодого скрипаля упали на підлогу, а підняти їх і покласти на місце не було кому. Між тим рояль продовжував грати далі і наш Славко грав далі без нот, уважно дбаючи про чистоту звуку та зливаючись в одно ціле з акомпаніяментом роялю. Слухачі були зачаровані рідними та близькими мелодіями маршу, а майстерна передача маршу нашими наймолодшими учасниками концерту, викликала заслужені овації цілої залі. Наступною точкою був виступ панни Лариси Павелко, що проспівала арію Одарки: „Ой, казала мені мати" з оп. „Запорожець за Дунаєм", при акомпаніяменті панни Марти Кузьми. Присутні дружно вітали воконавців, а конферансьє використав це захоплення і порадив тим, кому сподобався приємний голос нашої молодої співачки при наступному її виступі принести китицю квітів, бо тепер вже відомо, що „спів панни Лариси, є квітами для слухачів". Наші молоді СУМ-івці виконали дуже гарно в'язанку народних танків — гопак, чумак, аркан та коломийку. Панна Бура під акомпаньямент п. Круль на роялі проспівала „Місяцю ясний", арію Оксани з „Запорожця за Дунаєм". Це була приємна несподіванка, бо панна Бура, що тут народжена, не володіє українською мовою, а от українські пісні співає, маючи гарний і поставлений голос. Досвідчена співачка п-і Людмила Волянська виконала народну пісню: „Чи я в лузі не калина була" та танґо муз. Веселовського: „Було не тужити", і слухачі тепло її вітали. П. Роман Кіт артистично виконав гуцульський народній танок, показавши глибоке розуміння своєрідного танку гуцулів. Далі був виступ наших улюблених „гострих" критиків, широко знане у нас тріо — п.п. Бунецька, Круль і Смик, — з своїми завжди новими, чарівними і „уїдливими" коломийками. Всім тут досталося, всіх „перебрали по кісточках", а слухачі вітали кожну строфу веселим, дружнім і радісним сміхом, бо це право нашого жіноцтва „гострою критикою" змусити громадянство до підсилення і покращання вже налагодженої роботи, а головне, що така „критика" часто відкриває виконавцям непомітні для них в роботі хиби, що їх легко можна позбутися, усвідомивши. Свій цікаво побудований виступ наше Тріо закінчило спільним співом останньої строфи коломийки. Наступною точкою був скеч за твором Капельгородського п. н. „Брат" у виконанні п. Валентини Гурської та п. Михайла Середовича. Художня, артистична передача цієї сатири на нових володарів українського села залишили глибоке враження у присутніх, а ми відмічаємо виявлення нових артистичних сил у наших громадах і тішимо себе надією побачити у нас на сцені якийсь більший твір нашої драматургії, що дав би можливість об'єднати всі мистецькі сили наших громад. Окремо мусимо відзначити виступ хору „Сурма" під керуванням п. Олени Кокодинської. В двох відділах хор проспівав: „Широкий луг", „Вітер повіває", „Ой, послала мене мати" та „Взяв би я бандуру". Мусимо відзначити прекрасне звучання всіх партій, що вдалось досягнути завдяки кропіткій роботі п. Олени Кокодинської.

Вечір закінчився і тут ми хочемо сказати словами конферансьє: „Правда, гарний у нас вечір! А все тому, що в його оформленні взяли участь члени всіх трьох наших українських громад, які об'єднують і стару і нову еміґрацію. Отже, всі ми пам'ятаймо, що в єднанні наша сила.

М. О.

● *У Ню Йорку*, в Морнінґсайд Парку коло 114 вулиці, малі хлопці знайшли одноденне мертве немовля чоловічої статі, завинуте в лахміття. Його передано до шпиталю Белвю для переведення секції.

З УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ

ЩЕ В СПРАВІ „ШЛЯХУ НА РОТТЕРДАМ"

У зв'язку з комунікатом, що його проголосив провід ОУН у відповідь на опубліковані у „Свободі" матеріяли проф. Євгена Онацького п. н. „Шлях на Роттердам", паризький український тижневик „Українець" надрукував у числі 38-му з 21 вересня ц. р. редакційний коментар такого змісту:

„Публікація проф. Є. Онацького п. н. „Шлях на Роттердам" поміщена в щоденнику „Свобода" викликала зрозуміле зацікавлення українського громадянства.

З матеріялів, що їх опублікував проф. Онацький не тільки стало ясно, якими методами працювала закордоном большевицька розвідка в напрямі знищення ОУН в даному випадку її керівника сл. п. Є. Коновальця, але як багато провідних закордонних діячів націоналістичного руху в тому часі легкодушно піддавалися московсько - большевицьким підступам, що більше присвоювали собі підсувану большевиками оцінку ситуації на українських землях під московською окупацією.

На жаль ще й сьогодні ми можемо в тому відношенню знайти великі аналогії, коли стежимо за „еволюцією поглядів" сучасно - українців, проґресистів та інших визнавців „радянської української держави".

Публікація проф. Онацького допомагає у великій мірі виробити собі образ, якими шляхами йде московсько-большевицька інфільтрація в українську політичну думку, та якими методами працює большевицька аґентура.

Провід ОУН полк. Мельника видав комунікат, в якому сказано, що „публікація є сировинною збіркою джерел до розслідження вбивства полк. Коновальця і як такі, ніяк не були призначені для друку . . . проф. Є. Онацький опублікував копії (згаданих матеріялів) без згоди на це з боку ПУН. Повні архівні матеріяли до зв'язків з нашими земляками під московською окупацією в рр. 1920-1938 будуть по опрацюванні опубліковані тоді, коли ПУН вбачатиме в цьому доцільність з точки погляду інтересів революційно - визвольної боротьби. Сьогодні в обличчі постави тих, що самі „не помилилися" тому, що не вели революційної боротьби, слід їм пригадати, що ніяке середовище й ніякий уряд включно з московсько - большевицьким не зміг себе забезпечити перед доступом ворожих розвідчиків"...

До деякої міри це правда, але на нашу думку поблікація проф. Онацького навіть у такій формі була не тільки цікавою, але теж дуже на часі. Так само, як перед 20-ти роками, московська аґентура й тепер поширює погляди серед української політичної еміґрації про „досягнення радянської України" та існування „української держави". Ті самі оповідання Валюха, що захоплювали колись деяких співробітників сл. п. Є. Коновальця, ще й сьогодні поширюють деякі політичні діячі.

А був би же найвищий час витягнути належні висновки з роттердамської трагедії та здати собі справу, чому до неї прийшло."

Короткі Вістки

● В англійській морській фльоті випробовували нові ліки проти морської недуги. Для цієї цілі адміраліція „випозичила" з суходільної армії 75 вояків - піхотників, бо вони, мовляв, найбільш податливі на морську недугу та „ввічливіші" від моряків. Їх вивезли на море під час шторму і дали зажити нових ліків. Експеримент не вдався, бо вояки, наприкінці тієї своєї „місії дослідних кріликів", зчинили таку авантуру, що їх негайно відставили на берег.

● У совєтських медичних дослідних лябораторіях випродуковано вакцину проти дитячого паралічу, яка не відрізняється від вакцини д-ра Солка. Журнал „Медицинський Работник", пишучи про цей „винахід", згадує про Вакцину Солка, але жадним словом не прохоплюється, що Солк — американський лікар-винахідник.

Замість квітів на могилу дорогого вуйка бл. п. МИХАЙЛА ШАРОГО, який упокоївся 24-го вересня 1958 року в Люїсвіл, Кентакі, суму 20.00 долярів зложили на фонд хворих Злученого Українського Американського Допомогового Комітету — Іван і Володимира Малиновські та Ольга Мартинюк з Вашинґтону

Хроніка українського життя

В Аргентині

З ДІЯЛЬНОСТИ УПРАВИ УЦРЕПРЕЗЕНТАЦІЇ

(сдо) З уповноваження Управи Української Центральної Репрезентації в Арґентині, український визначний промисловець Теодор Хомишин, замешкалий в Б. Айресі, відвідуючи в своїх приватних справах ЗДА і Канаду, порушив перед тамошніми впливовими українськими чинниками справу видання „Історії України" проф. Дм. Дорошенка, що її вже від довшого часу запроєктувала була видати Українська Центральна Репрезентація для еспаномовного світу, що налічує понад 100,000,000 душ і представлений в Об'єднаних Націях дуже впливовою групою 20 держав, але досі цього проєкту не могла здійснити через брак потрібних фондів, що їх арґентинська українська спільнота не була в стані дати. Отже, на черговому засіданні Управи УЦР впочатку місяця жовтня, п. Т. Хомишин склав звіт із своїх заходів, зазначивши, що всі відповідальні українські чинники, як ЗДА, так і Канади, визнали велику потребу в виданні в еспанській мові „Історії України" Дм. Дорошенка, що в стані бодай у деякій мірі спаралізувати впливи різних еспаномовних ворожих нам видань, які представляють наше минуле в покаліченій формі в інтересах московського імперіялізму, і обіцяли прийти з потрібною допомогою для збірки відповідних фондів. Представником УЦР у цій цілі ласкаво погодився бути відомий український діяч, п. Володимир Душник, який певний в скорому й швидкому полагодженні цієї важливої справи.

На цьому ж засіданні Управи УЦР ухвалено внесок Союзу Українських Ветеранів та Братства І-ої Української Дивізії УНА проголосити місяць листопад в Арґентині „Місяцем Українського Інваліда" та уповноважити ті дві організації зорганізувати збірку підписними листами.

Одобрено й затверджено програму святкувань 40-ліття Листопадового Зриву, що відбудеться в днях 1—2 листопада ц. р.: в суботу 1-го листопада має бути влаштована при греко - католицькій церкві оо. Василіян урочиста панахида за впалих героїв, при якій усі комбатанти творитимуть почесну варту при пам'ятковій могилі; в неділю мають відбутися по українських церквах молебні, а потім по обіді Академія з промовою Голови УЦР і музичною програмою.

Прийнято до відома звіт референта шкільництва п. С. Липинського про створення в Б. Айресі Української Педагогічної Громади, завданням якої має бути усталення програм навчання по наших „рідних школах", видавання шкільних підручників, тощо.

З приємністю ствердженo, що, як і в минулому році, Арґентинський Комітет Об'єднаних Націй, святкуючи Тиждень Об'єднаних Націй від 18 жовтня по 25 жовтня, зарезервував для України одну вітрину при вул. Фльоріда (найбагатшій й елеґантнішій вулиці Б. Айресу) ч. 4431 на виставку українського народного мистецтва. Влаштованням цієї вітрини займеться визначний арґентинський мистець Кльоріндо Теста при співпраці Союзу Українок, який вже підобрав відповідні експонати. Цей факт тим приємніший, що цього року далеко не всі нації, представлені в ОН, матимуть свої вітрини, а тільки ті, що минулого року зуміли викликати зацікавлення і симпатію, так висловився вповноважений в цій справі представник Арґентинського Комітету для Об'єднаних Націй, передаючи запрошення.

IV Антикомуністичний Конґрес Американського Континенту вітає підпільні рухи за Залізною Заслоною

Антіква, Ґватемаля. — В дні 15-го жовтня ц. р. IV Антикомуністичний Конґрес Американського Континенту ухвалив одноголосно:

а) підтримати резолюцію північно-американського конґресмена М. Фігена, внесену на Інтерпарляментарній Унії в Ріо де Жанейро, у справах державної незалежности народів поневолених російською імперією;

б) заапелювати до усіх урядів і парляментів держав Америки, щоб резолюцію конґресмена ЗДА В. Кретелі з дня 2-го липня ц. р. про урочисте відмічування днів Національної Незалежности уярмлених в СССР і взагалі в комуністичному бльоку народів взяти за її змістом до уваги в усій латинській Америці і проклямувати Дні Національної Незалежности уярмлених народів як урочисті дні для вільного світу, як вислів солідарности з визвольною боротьбою за державну незалежність країн поневолених російським імперіялізмом;

в) заапелювати до урядів вільного світу, зокрема американського континенту, розгорнути тверду і послідовну політику визволення у відношенні до народів поневолених комунізмом і Росією, закликаючи підтримати теж оборону Кемой і Матсу, як форпостів боротьби в Азії проти аґресії російського імперіялізму й комунізму.

в) вітати поневолені російським імперіялізмом і комунізмом народи, їх національно-визвольні революційні організації і повстанчі з'єднання, і передати вислови глибокої пошани для героїв і мучеників антикомуністичної боротьби, зокрема для підпільних Церков і в'язням концтаборів.

г) дати політичну й моральну підтримку Антибольшевицькому Бльокові Народів (АБН) і Організації Українських Націоналістів (ОУН);

ґ) засудити політику коекзистенції, рекомендувати урядам негайне зірвання всяких взаємин з Росією й усіми її сателітами, усім комуністичним бльоком, як теж рекомендувати розв'язання компартій в усіх країнах вільного світу, як аґентур Москви.

На передостанній сесії Конґресу приймав щераз участь президент Ґватемалі, якому делеґати вручили Пропам'ятний Диплом, як вислів пошани за активну підтримку Конґресу. Президент промовляв на тему засад організації нового соціяльного ладу, який спирався б на справедливому підході до справ робітництва й елімінував би соціяльні несправедливості. Про реформу на відтинку шкільництва реферував міністер освіти. Були приявні теж президенти Парляменту і Найвищого Суду. Оваціями вітали делеґати дружину замордованого комуністами попереднього Президента - Визвольника, який здусив комуністичну ребелію — Карльоса Кастільо Армаса. Були приявні теж члени дипломатичного корпусу.

За столом Президії як почесні гості були голова ЦК АБН, Ярослав Стецько і д-р Н. Процик, голова Американських Приятелів АБН, який ввійшов у склад перманентної делеґації ЗДА в числі чотирьох членів. З українців був ще приявний на залі п. Рубінець, який увійшов як перманентний член в склад арґентинської делеґації.

Ярослав Стецько, д-р Процик і М. Рубінець зложили спільно вінок на могилі героя антикомуністичної визвольної боротьби Ґватемалі — сл. п. К. К. Армаса, після Богослужби відправленої архиєпископом Ґватемалі і дипломатичних представників акредитованих у Ґватемалі.

Ярослав Стецько, д-р Процик і М. Рубінець були запрошені теж на прийняття влаштоване Президентом Держави, як і китайським амбасадором, знайомим Ярослава Стецька з часу його поїздок до Тайвану.

У склад нового Правління Інтерамериканської Конфедерації Оборони Континенту м. і. ввійшли — як голова Адмірал Карльос Пенна Ботто, як заступники: Сальвадор Діяз Версон і д-р Хорхе Прієтто Лоренс, ген. секретар — Ернест де ля Фе (Куба). Приявні представники Антикомуністичної Ліґи Ізраїлю підтримували теж як обсерватори, резолюцію про розподіл російської імперії. Це є партія опозиційна до теперішнього уряду Бен Гуріона.

Конґрес відбувався в будинку університету. Ця обставина, що IV Антикомуністичний Конґрес Американського Континенту, на якому були приявні теж делеґати ЗДА, прийняв таку саму політичну концепцію по відношенні до російської імперії, як її заступає АБН, через аклямацію - одноголосно свідчить про те, що поволі вільний світ починає розуміти властиве джерело зла. У слід за Конференцією в Мексико — це є черговий етап у боротьбі за створення світового антикомуністичного фронту на базі політичної незалежности для усіх уярмлених російським імпіріялізмом і комунізмом народів.

РЕКОРДОВИЙ ПРИБУТОК ПЕРШОЇ ВИСТАВИ В МЕТРОПОЛІТАЛЬНІЙ ОПЕРІ

Ню Йорк. — 27-го жовтня Метрополітальна опера відкрила свій 74-ий сезон виставою опери Пуччіні „Тоска", на якій було 4,000 слухачів, що заплатили за цю першу ґаля виставу 86,000 долярів. Цей рекордовий прибуток стався тому, що цього року найдорожче місце на партері коштувало 40 долярів, а минулого року тільки 35. Два роки тому, коли виступила Марія Калляс, прибуток виносив 75,000 долярів. Директор опери Рудольф Бінґ частував кавою тих осіб, які під час дощу стояли в черзі, щоб купити стоячий квиток вступу за 2 доляри. Стоячих місць є тільки 330, і їх продають тільки перед виставою.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

Плянують реорганізацію Атлантійської фльоти

Норфолк, Вірджін. — Старший офіцер фльоти заявив, що плянується реорганізацію Атлянтійської фльоти, щоб зробити її рухливішою та вможливити кращу вишкільну працю. Згідно з новим пляном ця фльота складатиметься з трьох постійних одиниць, до яких приділювані будуть на постійно кораблі і моряки. Має бути зорганізована Четверта фльота в додатку до теперішніх Другої і Шостої фльоти. Кожна з цих трьох фльот матиме за команданта свого віце-адмірала. Згідно з новим пляном ці три фльоти мали б ротаційним способом змінятися так, що одна з них оперуватиме на американських водах Атлантику, друга на Середземному морі, а третя була б неактивна і провадила б потрібні праці в корабельнях.

Ніксон вестиме виборчу кампанію на Алясці

Вашингтон. — З бюра віце-президента Ричарда М. Ніксона повідомляють, що віце-президент вирішив поїхати на перші три дні листопада до нового 49-го стейту ЗДА — Аляски. Аляска має вибрати двох сенаторів і одного конґресмена до 86-го Конґресу ЗДА. Згідно з програмою Ніксон 30-го жовтня промовлятиме у Форті Даджі в Айові і у Вічіті, Кензас. 31-го жовтня він говоритиме в Біллінґсі, Монтана, а 1-го листопада вже буде на Алясці, де буде промовляти в Джюно, і в Анкураджі та у Фербенксі. — Віце-президент на пресовій конференції у Флінті, Мишиґен, заявив, що він вже кілька разів займав становище в справі громадянських прав, і що він є за об'єднання шкіл, яке наказав Найвищий Суд ЗДА, тому немає потреби складати нову заяву в цій справі. Ніксон закликав демократів, щоб зробили порядок із своїми губернаторами Орвелом Е. Фобусом з Аркенсо і Марвіном Ґріффіном із Джорджії, які виступають проти рішень Найвищого Суду ЗДА.

22 вуглекопи згинули у Вірджінії

Бишоп, Вірджінія. — 27-го жовтня внаслідок експльозії в копальні компанії Покагонтас згинуло 22 вуглекопи, які були відтяті від виходу. На початку минулого року в цих самих копальнях згинуло 37 вуглекопів. В копальні було під час експльозії 188 робітників, бо саме тоді почалася нова шихта праці, але 166 робітників успіли вийти щасливо з шахти. Між загинулими є 8 вуглекопів із попередньої шихти, які не вспіли залишити копальні. Представник компанії заявив, що ця копальня буде закрита на неозначений час. Рятункові відділи мали утруднену працю, бо була перервана копальняна вентиляція. Експльозія була дуже сильна, і внаслідок неї падали на землю ті вуглекопи, які працювали в сусідніх секціях. — У Спрінґгіллі, Нова Шкотія в Канаді, рятунковий відділ має дістатися до останньої групи засипаних 52-ох вуглекопів, які там перебувають від 4-ох днів. Немає надії, щоб вони були ще живі.

Альжирським націоналістам закидають „брак реалізму і дипломатичного хисту"

Париж. — Відкинення альжирськими націоналістами французької пропозиції щодо мирових переговорів вважається не тільки у керівних французьких, але й туніських та інших закордонних колах перемогою непримирної політики єгипетського президента Насcера, який, мовляв, використав факт перебування головної кватири еміґрантського уряду альжирців в Каїро і фінансування війни в Альжирі головно єгипетськими фондами, задля натиску на альжирських діячів. Особливе огірчення панує — твердить преса — серед керівних кіл в Тунісії, бо туніський президент назвав був пропозицію де Голя „зовсім новою мовою, якої до того часу не було чути", а комунікат альжирських націоналістів натаврував ту пропозицію, як „ніщо нового". Колишній французький прем'єр Гю Молле, соціялістичний лідер, член теперішнього уряду де Голя, заявив, що альжирські націоналісти зробили „грубу помилку", яку повинні якнайскорше направити.

Речник альжирських націоналістів в Об'єднаних Націях, міністер інформації еміґраційного альжирського уряду Мохаммед Язід, заперечив, наче б той уряд взагалі не хотів переговорів з Францією. Навпаки, він твердив, що націоналісти готові до переговорів, але про цілість альжирської проблеми в її політичному аспекті та поза Парижем. Еміґрантський уряд, мовляв, відкинув первісну пропозицію де Голя тому, що вона рівнялась вимозі „капітуляції". Генерал де Голь розгніваний становищем націоналістів. Він назвав їх „людьми, позбавленими політичного змислу, що не вміють думати по державницьки".

Бенсон проти „самозванців"-демагогів

Рівер Фоллс, Висконсин. — Секретар рільництва Езра Тефт Бенсон промовляв до професійних фармерських робітників і гостро виступив проти „самозваних фармерських фахівців, які ведуть демагогічну акцію в фармерських справах". В попередній промові у Вашинґтоні Бенсон виразно заявив, що „демократичні демагоги" ведуть виборчу кампанію, яка є шкідлива для рільництва. Бенсон критикував колишнього президента Гаррі С. Трумана за його згадку про ціни на фармерські продукти під час урядування Айзенгавера. Бенсон твердив, що демократи деколи свідомо перекручують факти. і тому важко їм зрозуміти вимоги здорового фармерського стану, який мав би бути в добробуті без урядової допомоги.

● Шейха Абдуллаха, „лева Кашміру", колишнього прем'єра тієї країни, прилученої до Індії, судитимуть за участь в змові, що мала ціллю прилучити Кашмір до Пакістану. Абдуллах просидів близько 5 років у в'язниці, арештований своїми проіндійськими противниками. Минулого року його звільнили, але через три місяці після того знову арештували як мусульманина, що одверто виступав проти приналежности Кашміру до буддійської Індії.

АРАБЕСКИ Й ПІРУЕТИ

(Закінчення зі стор. 2)

стю виконують по діяґоналі пружні піруети. Власне ця фізична сила, акробатичні трюки, важкі й багаті декорації, старомодні і з сьогоднішнього погляду нешиковні сценічні костюми відбирають цілості совєтського балету філіґранну легкість, елеґантність, прикметну справжньому балетному мистецтву і в деяких сценах уподібнюють його до німої опери.

Було б дуже сумно, якби в ділянці сценічного танцю, який від прадавніх часів плекають на різному ступні всі народи світу, не було українських мистців-танцюристів, запроте є все ж боляче, що їх подибується як безбатченків по чужих групах, часом з задержанням рідного імени й національної свідомости, одначе частіше захованих за мистецьке псевдо. Цікаве те, що вони, завдяки своїм здібностям, особливому мистецькому відчуттю та фізичним прикметам, завжди належать до видатніших членів і солістів ансамблів. Усі свої цінності вони віддають на службу чужинцям, збагачують чужу культуру, відходять від нас фізично, а з часом і духово. Боляче теж тому, що ми взагалі не цікавимося нашими мистцями, іноді навіть складається враження, що вони громадяни другої кляси, потрібні нам тільки для піднесення величавих імпрез. В заплату за те дістають „прихильну" рецензію, яка дуже часто не є фаховою, а просто жменькою милозвучних, безвідповідальних прикметників. Боляче ще й тому, що саме наші мистці могли б краще підняти ім'я України в очах інтеліґентних чужинців, як іноді наші популярні пропаґандивні засоби. Та, на жаль, ми нічого, зовсім нічого не робимо для вирощування молодих українських талантів!

Комуністична інфільтрація в Арґентині

(сдо) Буенос - айреська преса все частіше звертає увагу на комуністичну інфільтрацію, що помічається в Арґентині. Якщо ще не так давно, в цій пресі дуже рідко можна було знаходити статті, присвячені комуністичному рухові взагалі, а в Арґентині зокрема, то в останніх днях, навпаки, комуністична проблема починає все частіше появлятися на стовпцях журналів. Буенос-айреський щоденник „Ель Мундо" пише: „Ми вже кілька разів відмічали численні форми комуністичного проникання в усі ділянки національного життя. Але треба тепер указати на щось далеко поважніше, а саме — на інфільтрацію комуністів в ключеві позиції різних публічних установ, — це не може не турбувати. В деяких установах (канцеляріях) Рожевого Дому (Президентська Палата), в столичному університеті, а також і в Університетах на провінції; в деяких організмах міністерства виховання (освіти), в різних синдикалістичних і культурних організаціях, як також у радіофонії, ми бачимо комуністів, що накидають очевидні директиви. Комунізм діє тепер цілком відкрито, і громадська думка не ховає свого здивування і зрозумілої стурбованости, констатуючи, як численні визначні комуністичні діячі (і інші, що діють більш конспіративно) займають відповідальні становища і змагають до своїх потаємних цілей. Цей стан речей, що його витворюють вищі сфери, знаходиться в повній суперечності з заявами, скерованими проти екстремізмів, що їх зробив був президент Фрондізі в останній своїй промові, і з тими коментарами, що їх недавно робив шеф поліції. Не можна нарікати на наслідки, коли терпляться причини, що ті наслідки породжують ...".

Посмертні Згадки

НАТАЛЯ ЖАПКО - ПОТАПОВИЧ, член Т-ва Запорозька Січ, Відд. 388, в Честер, Па., померла 15 вересня 1958. Покійна походила з села Кам'янець, Зах. Україна. До УНСоюза вступила 1948 р. Покійна полишила в смутку мужа, дочку Богуславу, і сина Богдана. Похорон відбувся 17 вересня, з погр. заведення, при участі Родини, Приятелів і членів Т-ва. Родина складає щиру подяку учасникам похорону. Тіло Покійної відпроваджено на цвинтар Lawn Craft. В. Їй П.! — Ч. Воловняк, секр.

ДМИТРО МІШАНЕЦ, довголітній член Т-ва, Запорозька Січ, Відд. 383 УНСоюзу, помер по короткій недузі 19 жовтня 1958 р., у 77 році трудящого життя. Покійний перший дав почин до заснування Відд., був 2 рази делеґатом на Конвенцію УНСоюзу, не жалував жерта на народні цілі. Покійний родився в селі Глібові, пов. Скалат, Західна Україна. Полишив в смутку дружину Анєлю, 4 сини, Володимира, Євстахія, Івана, Данила, 4 дочки, Марію, Анну, Олену і Джену і 14 внуків. Похорон відбувся 22 жовтня з рим. кат. церкви при участі Родини, членів Відд. 383 і Приятелів. Відпроваджено Покійного на вічний спочинок на цвинтар Ст. Банвеншен. В. И. П.! Д. Базів, секр.

ПРОКІП І МАРІЯ МИРОНІВ, довголітні члени Т-ва ім. І. Франка, Відд. 83 УНСоюзу, номерли несподівано дня 7-го жовтня 1958. Бл. п. Прокіп походив зі села Поточиська, пов. Городок, бл. п. Марія зі Села Єзуполя, пов. Станиславів, Зах. Україна. Полишили в смутку доньку Анєлю, невістку, сестру, двох братів і 6 внуків. Покійні були доброї вдачі, любили свої організації і церкву. Похорони відбулися дня 11 жовтня при участи Родини, членів Відділу, великої участи громадянства (понад 600 осіб), з похоронного заведення до церкви Царя Христа, а відтак на цвинтар Факс Чейс. В. Їм П.! О. Чорномаз, секр.

ПРАЦЯ
HELP WANTED FEMALE

ПОТРІБНО ГОСПОДИНІ до загальної домашньої праці. Власна кімната і лазничка. Спаня на місці. Без прання. Добра платня. Приємний дім. Дещо говорити по-англійськи. Рекомендації. Телеф. TRafalgar 7-2365.

РІЗНЕ

BUSINESS OPPORTUNITY

ДОХОДОВА ПОСІЛІСТЬ
Муров. ДІМ, 10 кімнат і крамниця, тепер діюча. Чоловіча і хлоп'яча ґалянтерія.
Добрий прихід.
So. Broad St., Newark, N. J.
Продається з уваги на вік.
$ 10,000 — завдатку.
I. F. KASPROWICZ
21 Woodbine Ave., Newark, N. J.
ES 5-1691

РОЗШУКИ

РОЗШУКУЮ сина свого Андрія, уродженого 26-го лютого 1922 р., в Степанівці, району Влизниці, обл. Харківської, що в році 1945 дня 10 грудня був зголошений у мюнхенському мешкальному уряді на мешкання у СС- або т. зв. Варнеркасарню, при вул. Інґольштадській ч. 193. — Вибуття з цього місця замешкання не зголошувано, а у всій Німеччині його не найдено.
Андрію обізвися, дай вістку про себе своїм родичам!
Друзів, приятелів і знакомих, що його знають або мешкали з ним у Мюнхені у Варнеркасарні, а знають де він сейчас перебуває, прошу повідомити батьба Василя Шевченко
Nuernberg, Oppelnerstr. 302/6 Z.2
Germany

Олександер ЛАДВИЩЕНКО шукає своїх дітей: доньки Наталії, зам. Гоца, доньки Аріядни, зам. Вацук і сина Богдана Ладвищенка. Зголошення просимо слати на адр. ЗУАДК:
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
866 N. 7th Street
Philadelphia 23, Pa.

ОЛЬГА ЛУНІВ або ІРЕНА ЛУНІВ
приїхали до Америки 1950 р. до Minnesota, з Neustadt/Holst. Має листа з дому від мами. — Хто знав би про них, або вони самі — прошу голоситися на адресу:
Mr. Antin Fafendyk
1401 N. Artesian Ave.
Chicago 22, Ill.
Tel.: HU 6-0788

Хто знав би щонебудь про мою сестру **ПАЗЮ БЕРЕЖАНСЬКУ** зі села Ясінь, пов. Лісько, а котра по приїзді до Америки перебувала в Пітсбурґу, Па., нехай зволить повідомити:
Катерину БУТРИН
459 So. Verona Street
Bethlehem, Pa.

Зміна адреси

До Адміністрації „СВОБОДИ"
81-83 Grand Street
(P. O. Box 346)
JERSEY CITY, N. J.

Долучаю 10 центів — прошу змінити мою адресу.

Моя СТАРА адреса була:
ЧИСЛО ВІДДІЛУ (якщо член УНС) ____________
Ім'я і прізвище ____________
Адреса ____________
____

Моя НОВА адреса така:
Ім'я і прізвище ____________
Адреса ____________
Адреса ____________
____

ТАРЗАН, ч. 4151. Сумнівні вигляди.

— Ви гадаєте, що ваш плян із в'язниці діяв? — питав капітан. — Який плян?! — запитав Легкий Джов.

Тарзан зіґнорував запит. — Говоріть із своїми людьми... Можна відбити місто і скінчити з цими погрозами!

— Я запитаюся, але ніхто добровільно не піде. Але все те, що сталося з їхніми родинами і всім, не дозволяє мені їх ганьбити.